

Przykładowy plan wynikowy z rozkładem materiału

Rozdział 1. Ziemia we wszechświecie

Treści zawarte w tym dziale mają uwrażliwić ucznia na myśl, że planeta, na której żyje, jest częścią kosmosu, a jego życie, podobnie jak życie wszystkich organizmów, jest związane z procesami stale zachodzącymi we wszechświecie. Nauczyciel powinien zwrócić uwagę ucznia na to, jak istotne znaczenie dla życia na naszej planecie mają cechy Słońca oraz położenie Ziemi w stosunku do niego. Uczeń stawiany jest w podwójnej roli: obserwując wszechświat z Ziemi, poznaje odpowiedzi na niektóre ze swoich pytań, a następnie, odwracając sytuację obserwacyjną, próbuje wyobrazić sobie, jak wygląda Ziemia obserwowana z perspektywy kosmosu. Warto zaplanować nocne obserwacje nieba (może warto je zaplanować wspólnie z rodzicami?) – sprzyja temu początek września.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
1.1.	Jak powstał wszechświat?	<u>Uczeń:</u> Przedstawia metody badań kosmosu oraz teorie na temat powstania i rozwoju wszechświata. Odróżnia ciała niebieskie (np. gwiazdy, planety, księżyce, meteory, meteoryty, komety). Bada zjawisko odbijania i pochłaniania światła przez różne powierzchnie. Odróżnia galaktykę od układu planetarnego.	<u>Uczeń:</u> Ocena metody badań kosmosu oraz teorie na temat powstania i rozwoju wszechświata z własnego punktu widzenia na podstawie naukowych argumentów. Przedstawia hipotezy wyjaśniające występowanie skupisk ciał niebieskich (galaktyk, układów planetarnych).
1.2.	Jak jest urządzone wszechświat?		

1.3.	Obserwujemy niebo	<u>Uczeń:</u>	<u>Uczeń:</u>
1.4.	Miejsce Ziemi we wszechświecie	<p>Wyjaśnia różnicę między gwiazdozbiorem a galaktyką.</p> <p>Wyjaśnia, co to znaczy z astronomicznego punktu widzenia, że ktoś urodził się pod jakimś znakiem zodiaku.</p> <p>Wyjaśnia, dlaczego Słońce jest widoczne na sferze niebieskiej jako największa gwiazda.</p> <p>Wyznacza kierunek północny, korzystając z położenia Gwiazdy Polarnej.</p> <p>Przedstawia założenia teorii Ptolemeusza i teorii Kopernika.</p> <p>Określa miejsce Ziemi we wszechświecie (Układ Słoneczny).</p>	<p>Posługuje się mapą nieba dla odnalezienia gwiazdozbiorów.</p> <p>Wyjaśnia, dlaczego położenie znaków zodiaku zmienia się w ciągu roku i dlaczego sfera niebieska obraca się w ciągu doby.</p> <p>Wyjaśnia znaczenie teorii Ptolemeusza i teorii Kopernika.</p>
1.5.	Kształt i rozmiary Ziemi	<u>Uczeń:</u>	
1.6.	Dowody kulistości Ziemi	Przedstawia kształt Ziemi i jej rozmiary.	
		Wyjaśnia, skąd w czasach przed lotami kosmicznymi ludzie wiedzieli o kulistości Ziemi.	
1.7.	Kierunek – północ	<u>Uczeń:</u>	
1.8.	Pole magnetyczne Ziemi	<p>Wyznacza kierunek północny za pomocą różnych metod.</p> <p>Potrafi doświadczalnie wykazać istnienie pola magnetycznego.</p>	

Rozdział 2. Podróże i odkrycia przyrodnicze

Zagadnienia poruszone w pierwszej części działu „Podróże i odkrycia przyrodnicze” mają sprzyjać fascynacji odkryciami geograficznymi, uzmysłowić uczniowi etapowość poznawania świata. Sylwetki wybitnych przyrodników przybliżają uczniowi cechy, jakimi charakteryzują się badacze oraz ukazują geniusz ludzkiego umysłu w odkrywaniu zjawisk występujących w przyrodzie. Warto położyć nacisk na ukazanie wkładu polskich uczonych w odkrycia przyrodnicze oraz uświadomić, że w czasach współczesnych też żyje wielu podróżników i odkrywców. Druga część działu to zagadnienia związane z kształtowaniem umiejętności niezbędnej „odkrywcy” – posługiwanie się długością i szerokością geograficzną do określania swojego położenia.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
2.1.	Zdobycy lądów i oceanów	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wymienia wielkich podróżników i przedstawia osiągnięcia ich wypraw.</p> <p>Wyjaśnia pochodzenie niektórych nazw (np. Indianie, Ameryka, dawne Indie Zachodnie).</p> <p>Wyjaśnia znaczenie wypraw dla rozwoju wiedzy.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Przedstawia skutki wypraw dla Europejczyków i dla mieszkańców nowoodkrytych ziem.</p>
2.2.	Tropiciele natury	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Podaje przykłady odkryć przyrodniczych (historycznych i współczesnych).</p>	
2.3.	Jak wyznaczyć południk miejscowy w terenie?	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wyznacza miejscowy południk geograficzny.</p> <p>Wskazuje na globusie bieguny geograficzne, równik, południki, równoleżniki.</p> <p>Wskazuje półkule. Wymienia właściwości południków i równoleżników.</p>	
2.4.	Zniekształcenia na mapach	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Dostrzega zniekształcenia powierzchni i kształtu obiektów na mapach w porównaniu z obiektami na globusie.</p> <p>Wyznacza kierunki na mapach zgodnie z przebiegiem południków i równoleżników.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wyjaśnia różnice w obliczeniach odległości na mapach małoskalowych i globusie.</p>
2.5.	Jak wyznaczyć swoje położenie na Ziemi?	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Określa długość i szerokość geograficzną różnych obiektów na mapach.</p> <p>Odczytuje z mapy nazwy obiektów na podstawie podanych współrzędnych geograficznych.</p>	

Rozdział 3. Ziemia się kręci

Zagadnienia poruszane w tym dziale mają za zadanie obudzić w uczniu refleksję nad tym, że na ogół nie zauważamy w codziennym życiu pewnych oczywistych spraw – także ruchów Ziemi. Tymczasem to, kiedy wykonujemy pewne czynności (spanie, chodzenie do szkoły, jedzenie śniadania, obiadu, kolacji), jest związane właśnie z tym, że Ziemia się kręci. Od ruchu Ziemi wokół Słońca zależy na przykład to, jak się ubieramy, jak spędzamy czas w różnych porach roku.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
3.1.	Dlaczego jest dzień i noc?	<u>Uczeń:</u> Wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi.	<u>Uczeń:</u> Analizuje skutki ruchu obrotowego Ziemi.
3.2.	Efekt ruchu obrotowego – zmiany czasu na Ziemi	<u>Uczeń:</u> Oblicza miejscowy czas słoneczny w różnych miejscach. Wyjaśnia, dlaczego czas słoneczny nie pokrywa się z czasem na zegarku.	<u>Uczeń:</u> Wyznacza czas strefowy na podstawie map stref czasu.
3.3.	Miejscowy czas słoneczny		
3.4.	Dlaczego w całej Polsce zegary wskazują ten sam czas?		
3.5.	Dlaczego na Ziemi występują pory roku?	<u>Uczeń:</u> Podaje daty pierwszych dni poszczególnych pór roku. Odczytuje z rysunku, która półkula jest lepiej oświetlona w danej porze roku. Na podstawie schematu oświetlenia Ziemi wnioskuje o porze roku. Wnioskuje o zależności między szerokością geograficzną a wysokością Słońca.	<u>Uczeń:</u> Podaje zależność między wysokością Słońca na danej szerokości geograficznej a porą roku oraz między wysokością Słońca, a temperaturą.
3.6.	Wysokość Słońca a szerokość geograficzna		
3.7.	Strefy oświetlenia Ziemi	<u>Uczeń:</u> Odczytuje ze schematów oświetlenia Ziemi w różnych porach roku charakterystyczne cechy związane z oświetleniem Ziemi (na której półkuli i na jakiej szerokości geograficznej dzień jest dłuższy; na jakiej szerokości	<u>Uczeń:</u> Ustala graniczne szerokości geograficzne każdej strefy i podaje nazwy charakterystycznych równoleżników (zwrotniki, koła podbiegunowe).

		<p>geograficznej Słońce góruje w zenicie; gdzie panuje dzień polarny i noc polarna w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku).</p> <p>Wymienia nazwy stref oświetlenia.</p> <p>Charakteryzuje strefy oświetlenia.</p>	
3.8.	Pod presją – ciśnienie atmosferyczne	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wyjaśnia związek ciśnienia atmosferycznego z temperaturą powietrza.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Na podstawie rysunku wyjaśnia, jak powstaje wiatr.</p> <p>Wyjaśnia, dlaczego zmiany ciśnienia atmosferycznego mogą wywoływać złe samopoczucie.</p>
3.9.	Dlaczego pasaty wieją na zachód?	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Podaje kierunek wiania pasatów.</p> <p>Odczytuje z rysunku przeważające kierunki wiatrów w poszczególnych strefach oświetlenia.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wyjaśnia, dlaczego w strefie międzyzwrotnikowej i polarnej wiatry skracają w kierunku zachodnim.</p>
3.10.	Prądy morskie	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wyjaśnia, w jaki sposób powstają prądy morskie.</p> <p>Znając kierunki wiatrów, podaje kierunki prądów morskich.</p> <p>Formułuje zasadę, kiedy prądy są ciepłe, a kiedy zimne. Wiąże ją z kierunkiem, z jakiego płynie prąd morski.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Podaje regułę dotyczącą oddziaływania prądów morskich na temperaturę i opady pobliskich wybrzeży.</p>
3.11.	Prądy morskie jako czynnik klimatyczny		
3.12.	Falowanie i pływy morskie	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Modeluje zjawisko falowania (w naczyniu z wodą).</p> <p>Na podstawie różnych źródeł informacji zabiera głos w dyskusji na temat przyczyn i skutków fal tsunami oraz wykorzystania energii fal morskich.</p> <p>Analizuje schemat rysunkowy przedstawiający powstawanie pływów.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Stawia hipotezy na temat czynników, od których zależy wysokość fali, oraz sposobu, w jaki mogą powstawać fale.</p> <p>Analizuje mapę trzęsień Ziemi i na tej podstawie wyznacza na mapie świata rejony, w których może wystąpić tsunami.</p> <p>Typuje rejony występowania pływów i porównuje własną pracę z tekstem podręcznika.</p>

Rozdział 4. Kontynenty i oceany

W dziale tym zwracamy uwagę ucznia na to, że obraz świata, jaki znamy, nie jest stały. Naprowadzamy go na tę myśl po uważnym przyjrzeniu się mapie świata, na której wydaje się, że zarysy kontynentów pasują do siebie jak puzzle. W dziale omówiono też pokrótce, w jaki sposób szerokość geograficzna, stałe kierunki wiatrów i prądów morskich, odległość od brzegu morskiego oraz wysokość nad poziomem morza wpływają na temperaturę i wilgotność na Ziemi. Dział ten jest wprowadzeniem do zagadnień podjętych w kolejnych tematach.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
4.1.	Oceany i lądy	<u>Uczeń:</u> Wskazuje na mapie kontynenty, oceany i charakterystyczne elementy linii brzegowej. Szereguje kontynenty i oceany według wielkości.	
4.2.	Życie w morzach i oceanach	<u>Uczeń:</u> Opisuje przykładowe organizmy żyjące w morzach i oceanach. Prezentuje zebrane przez siebie ciekawostki i aktualności dotyczące organizmów morskich i środowiska ich życia. Jest świadomy zagrożeń środowiska morskiego przez czynniki klimatyczne i wynikające z działalności człowieka.	<u>Uczeń:</u> Wyjaśnia związek budowy organizmów ze środowiskiem ich życia, ilustrując go przykładami.
4.3.	Nierówna powierzchnia Ziemi	<u>Uczeń:</u> Wskazuje na mapie świata najwyższe łańcuchy górskie, niziny, wyżyny, najwyższy szczyt i najgłębszą depresję. Rozróżnia pojęcia gór, wyżyn i nizin.	
4.4.	Co wpływa na klimat na Ziemi?	<u>Uczeń:</u> Wyjaśnia wpływ szerokości geograficznej, morza, prądów morskich, ukształtowania powierzchni na klimat. Odczytuje dane klimatyczne z map i diagramów.	<u>Uczeń:</u> Podaje przykłady oddziaływań czynników klimatotwórczych, korzystając z mapy.
4.5.	Dlaczego strefy klimatyczne układają	<u>Uczeń:</u> Wskazuje strefy klimatyczne na mapie.	<u>Uczeń:</u> Wyjaśnia równoleżnikowy przebieg

	się równoleżnikowo?	Charakteryzuje strefy klimatyczne.	stref klimatycznych.
--	---------------------	------------------------------------	----------------------

Rozdział 5. Krajobrazy Ziemi

Poznając naturalne krajobrazy Ziemi, uczeń odkrywa ich związek z jej oświetleniem, a więc także z jej miejscem w kosmosie. Jako że leżą na różnych kontynentach, na ich występowanie ma również wpływ położenie oceanów, a także wiele innych czynników. Uświadamia sobie, że człowiek wywiera ogromny wpływ na naturalne krajobrazy, skutkiem czego w wielu miejscach należą one do rzadkości. Tymczasem zachowanie terenów, na które człowiek nie wywarł jeszcze wpływu, ma duże znaczenie dla utrzymania równowagi w świecie przyrody. Uczeń uświadamia sobie globalną współzależność przyrodniczego systemu Ziemi oraz przemożny wpływ ingerującego w niego człowieka. W miarę możliwości warto zaprosić na spotkanie z uczniami osoby, które podzielą się swoją wiedzą o różnych rejonach świata, a także zachęcić do tego uczniów i ich rodziców.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
5.1.	Tam, gdzie dzień jest równy nocy	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wskazuje na mapie i charakteryzuje strefy krajobrazowe.</p> <p>Wyjaśnia związek między cechami klimatu a wyglądem roślinności.</p> <p>Opisuje charakterystyczne dla danych stref zwierzęta i dostrzega związek ich budowy oraz trybu życia ze środowiskiem występowania.</p> <p>Określa wymagania roślin na podstawie wiedzy o rejonie ich pochodzenia.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Gromadzi materiały ilustrujące krajobrazy i organizmy w nich żyjące.</p> <p>Przygotowuje ich prezentację według własnego pomysłu.</p> <p>Uzasadnia wybór strefy, w której chciałby żyć.</p>
5.2.	Tam, gdzie żyją goryle		
5.3.	Kraina safari		
5.4.	Tam, gdzie poluje lew		
5.5.	Krajobrazy pustynne		
5.6.	Walka o kroplę wody		
5.7.	W klimacie śródziemnomorskim – turystyczny raj		
5.8.	Tam, gdzie gaje oliwne		
5.9.	Kraina falujących traw		
5.10.	Tam, gdzie ukrywanie się jest warunkiem przetrwania		
5.11.	Lasy takie jak nasze		
5.12.	Lasy dalekiej północy		
5.13.	Tam, gdzie żyją białe zające		
5.14.	Kraina zorzy polarnych		
5.15.	Tam, gdzie żyją renifery		
5.16.	Krajobraz skutu lodem		
5.17.	Życie w okowach lodu		
5.18.	Przyroda świata w naszym domu		

Rozdział 6. Polska nasza ojczyzna

Dział ma za zadanie połączyć walory wychowawcze z patriotycznymi – uczeń, poznając krajobrazy Polski, nie tylko poznaje cechy krain naszego kraju, ale też uwrażliwia się na ich piękno. Warto uzmysłowić mu, że każde miejsce może być ciekawe, gdyż ma swoje specyficzne cechy, być może niezauważane i nieopisywane przez innych. Uczeń powinien

uświadomić sobie wielokulturowość przejawiającą się w folklorze różnym dla różnych regionów Polski.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
6.1.	Polska – kraj w środku Europy	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wskazuje Polskę na mapie Europy i świata.</p> <p>Określa matematyczne położenie Polski.</p> <p>Odczytuje z mapy nazwy państw sąsiadujących.</p> <p>Oblicza odległości rzeczywiste, czas słoneczny.</p> <p>Odczytuje dane statystyczne z tabeli i wykonuje diagram słupkowy.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Sytuuje Polskę na tle stref klimatycznych i krajobrazowych.</p>
6.2.	Moja mała ojczyzna	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Odczytuje z mapy administracyjnej nazwy województwa, powiatu, w których leży miejscowość ucznia, oraz nazwy sąsiednich jednostek administracyjnych.</p> <p>Oblicza prędkość samochodu pokonującego odległość (obliczoną na podstawie skali) do sąsiedniej miejscowości w określonym czasie.</p> <p>Odczytuje z mapy fizycznej nazwy krainy geograficznej, w której leży jego miejscowość, oraz nazwy sąsiednich krain geograficznych.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Korzystając z mapy topograficznej, przewodników, własnej wiedzy i upodobań, projektuje pieszą wycieczkę po okolicy do ulubionych miejsc.</p> <p>Wykonuje folder prezentujący walory miejscowości.</p>
6.3.	Od morza do gór – ukształtowanie powierzchni Ziemi	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Wskazuje pasy ukształtowania powierzchni Polski i odczytuje z mapy ich wysokości.</p> <p>Odszukuje na mapie miejsca położone najwyżej i najniżej oraz nazw krain, w których one leżą.</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <p>Analizuje przebieg najdłuższych rzek Polski na tle ukształtowania powierzchni.</p> <p>Podpisuje na mapie konturowej nazwy pasów ukształtowania powierzchni Polski i nazwy krain geograficznych w każdym pasie.</p>

6.4.	Na styku lądu i morza – pas pobraży	<u>Uczeń:</u> Przedstawia osobliwości wybranych krain geograficznych oraz legendy z nimi związane. Wyróżnia unikalne cechy środowiska geograficznego krain, zjawisk tam zachodzących, ich przyczyn. Oblicza temperaturę powietrza na różnych wysokościach n.p.m.	<u>Uczeń:</u> Analizuje mapy – charakterystyka ukształtowania powierzchni na podstawie poziomic, charakterystyka wód powierzchniowych, działalności człowieka. Analizuje schematy pięter roślinnych w Tatrach i Sudetach. Wyjaśnia różnice między nimi – dyskusja.
6.5.	Kto rozrzucił głazy? Na pojezierzach polskich		
6.6.	Pola w kratkę – na Nizinach Środkowopolskich		
6.7.	Pas wyżyn: kopalnie, jaskinie, wąwozy		
6.8.	Tam, gdzie mróz rozsadzał skały – Góry Świętokrzyskie		
6.9.	Kotliny podgórskie		
6.10.	Sudeckie skarby		
6.12.	Tatry – krajobraz wysokogórski w Polsce		
6.12.	Piętra roślinne w górach		

Rozdział 7. Ekosystemy naszej Ojczyzny

Układ treści klasy szóstej pomyślany został w taki sposób, aby uczeń poznawał Ziemię jako funkcjonalną całość pod coraz „silniejszym powiększeniem” – od Ziemi jako planety po oddzielne ekosystemy. Po zapoznaniu się z czynnikami klimatycznymi i ich wpływem na otaczający świat, dysponuje już wystarczającą wiedzą, aby zrozumieć istotę funkcjonowania przyrody w ekosystemie. Zagadnienia zaplanowane w tym i następnym dziale powinny być w znacznym stopniu realizowane w terenie, czemu sprzyja pora roku, na którą są przeznaczone.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
7.1.	Ekosystem – trudne słowo	<u>Uczeń:</u> Wyjaśnia pojęcia: ekosystem, ekologia, siedlisko, producenci, konsumenci, reducenty, łańcuch pokarmowy, sieć pokarmowa.	

7.2.	Co to jest las?	<u>Uczeń:</u>	<u>Uczeń:</u>
7.3.	Obieg materii w lesie	Potrafi dobrać kryteria pozwalające na wyróżnienie obserwowanego skupiska roślin jako lasu.	Opisuje obieg materii w lesie.
7.4.	Jak rodzi się las?	Wie, że krążenie materii jest charakterystyczną cechą wszystkich ekosystemów. Odróżnia naturalne i sztuczne procesy powstawania lasu.	Dyskutuje o wadach i zaletach lasów monokulturowych.
7.5.	Życie w jeziorze	<u>Uczeń:</u>	<u>Uczeń:</u>
7.6.	Kto kogo zjada w jeziorze?	Charakteryzuje warunki życia w jeziorze i jego strefie przybrzeżnej.	Dyskutuje o podobieństwach i odmienności warunków środowiskowych w innych niż jezioro zbiornikach wodnych.
7.7.	Pory roku w jeziorze	Szuka przyczynowo–skutkowej zależności warstwowego rozmieszczenia organizmów w jeziorze. Rozpoznaje charakterystyczne rośliny i zwierzęta. Tworzy sieć pokarmową w jeziorze. Opisuje zmiany zachodzące w jeziorze wraz ze zmianami pór roku.	Rozpoznaje na ilustracjach porę roku, którą na nich przedstawiono – odpowiedź uzasadnia. Opisuje przykłady przystosowań roślin i zwierząt żyjących w jeziorze i jego strefie przybrzeżnej do zmieniających się pór roku.
7.8.	Co to jest pole?	<u>Uczeń:</u> Opisuje pole uprawne jako przykład ekosystemu sztucznego. Rozpoznaje główne zboża i rośliny okopowe. Odczytuje z mapy i szacuje, jaką część powierzchni Polski stanowią pola uprawne.	<u>Uczeń:</u> Na podstawie posiadanych wiadomości oraz informacji odczytanych z mapy wnioskuje o rozmieszczeniu pól uprawnych w Polsce.
7.9.	Miedze i zadrzewienia śródpolne	<u>Uczeń:</u> Rozumie znaczenie miedz i zadrzewień śródpolnych w zachowaniu bioróżnorodności i jest świadomy potrzeby ich ochrony.	

Rozdział 8. Chrońmy przyrodę ojczystą

Dział ma przede wszystkim ogrywać rolę wychowawczą. Przez pryzmat działalności człowieka uczeń dokonuje refleksji nad zagrożeniami stawianymi przez człowieka przyrodzie. Rozwija swój system postaw sprzyjający ochronie środowiska. Warto postarać się, aby większość godzin przeznaczonych na ten dział odbyła się w terenie. Uczniowie mogą

podjąć się realizacji projektów, których efektem mogą być wymierne korzyści dla środowiska.

Nr	Temat lekcji w podręczniku	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
8.1.	Kiedy krajobraz przestaje być naturalny	<u>Uczeń:</u> Wyznacza kryterium podziału na krajobraz przekształcony przez człowieka i krajobraz naturalny.	<u>Uczeń:</u> Przewiduje następstwa przekształcenia krajobrazu przez człowieka (pozytywne i negatywne).
8.2.	Wpływ człowieka na krajobraz	Wskazuje na mapie przykłady takich krajobrazów.	Dokona analizy SWOT na temat przekształceń krajobrazu w okolicy.
8.3.	Najpierw myśl, potem zrób		
8.4.	Co zagraża przyrodzie?	Poznaje różne funkcje miast (stolica, miasto o dużym znaczeniu historycznym, miasto przemysłowe, miasto portowe). Wymienia zagrożenia dla środowiska wynikające z działalności człowieka Rozumie wzajemną zależność pomiędzy niszczeniem przyrody a rozmiarami naturalnych kataklizmów.	
8.5.	Ochrona przyrody w Polsce	<u>Uczeń:</u> Zna formy ochrony przyrody w naszym kraju.	<u>Uczeń:</u> Przygotuje prezentacje (wg własnego pomysłu) o wybranych parkach narodowych w Polsce oraz o wybranym rezerwacie przyrody – ze szczególnym uwzględnieniem zlokalizowanych najbliższej miejsca zamieszkania uczniów.
8.6.	Parki narodowe		
8.7.	Tropiciele pomników przyrody		